

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

**ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ**

της προσφυγής αριθ. 11729/03
που κατατέθηκε από την *È È*
κατά της Ελλάδας

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας στις 19 Μαΐου 2005 σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Κυρία F. TULKENS, *πρόεδρος,*

Κύριο Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

Κύριο Ρ. ΛΟΡΕΝΖΕΝ,

Κυρία Σ. ΒΟΤΟΥΧΑΡΟΒΑ,

Κυρία Ε. ΣΤΕΙΝΕΡ,

Κύριο Κ. ΗΑΧΙΥΕΒ,

Κύριο Δ. ΣΠΙΕΛΜΑΝΝ, *δικαστές,*

και τον κύριο Σ. ΝΙΕΛΣΕΝ, *γραμματέα τμήματος.*

Λαμβάνοντας υπόψη την πιο πάνω αναφερόμενη προσφυγή που κατατέθηκε στις 26 Μαρτίου 2003,

Λαμβάνοντας υπόψη την μερική απόφαση της 6 Μαΐου 2004,

Λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου να εφαρμόσει το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης και να εξετάσει ταυτόχρονα το παραδεκτό και την ουσία της υπόθεσης,

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από την εναγόμενη κυβέρνηση και εκείνες που κατατέθηκαν σε απάντηση από την προσφεύγουσα,

Αφού διασκέφθηκε, εκδίδει την πιο κάτω απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Η προσφεύγουσα, κυρία Ε Ε , είναι μία ελληνίδα υπήκοος, η οποία γεννήθηκε το 1935 και είναι κάτοικος Αθηνών. Εκπροσωπείται ενώπιον του Δικαστηρίου από τον κύριο Λ. Πανούση, δικηγόρο του συλλόγου της Αθήνας. Η εναγόμενη κυβέρνηση εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Μ. Απέσσο, σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Ζ. Χατζηπαύλου, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Οι συνθήκες της υπόθεσης, όπως εξετάθησαν από τους διαδίκους, μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

Στις 16 Νοεμβρίου 1993, η προσφεύγουσα κατέθεσε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών μία αγωγή αποζημίωσης κατά του Γενικού Περιφερειακού Νοσοκομείου Αθηνών, το οποίο την απασχολούσε ως καθαρίστρια. Ζητούσε διάφορα ποσά για αποδοχές για το διάστημα από την 1^η Ιανουαρίου 1989 μέχρι τις 31 Μαΐου 1991.

Στις 31 Μαρτίου 1995, με προδικαστική απόφασή του, το δικαστήριο ανέβαλε την εξέταση της υπόθεσης μέχρις ότου να καταλήξουν οι άλλες διαδικασίες που είχε εισαγάγει η προσφεύγουσα για το ίδιο αντικείμενο (απόφαση αριθ. 1252/1995). Στις 21 Μαρτίου 1996, η προσφεύγουσα ζήτησε τον ορισμό μιας νέας δικασίμου. Αυτή έλαβε χώρα στις 27 Νοεμβρίου 1996.

Στις 20 Φεβρουαρίου 1997, το δικαστήριο έκανε δεκτή την αγωγή της προσφεύγουσας (απόφαση αριθ. 476/1997).

Στις 30 Ιουνίου 1997, το νοσοκομείο άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής.

Στις 12 Μαΐου 1998, το Εφετείο Αθηνών εξαφάνισε την προσβληθείσα απόφαση (απόφαση αριθ. 5948/1999). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε τον Δεκέμβριο 1998.

Στις 7 Ιουνίου 1999, η προσφεύγουσα άσκησε αίτηση αναίρεσης.

Στις 18 Μαΐου 2000, ο Άρειος Πάγος εξαφάνισε την αναιρεσιβληθείσα απόφαση και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Εφετείου (απόφαση αριθ. 719/2000).

Στις 28 Φεβρουαρίου 2001, το Εφετείο Αθηνών έκανε εν μέρει δεκτή την αγωγή της προσφεύγουσας (απόφαση αριθ. 1605/2001). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε τον Ιούνιο 2001.

Στις 9 Ιουλίου 2001, η προσφεύγουσα άσκησε αίτηση αναίρεσης.

Στις 17 Σεπτεμβρίου 2002, ο Άρειος Πάγος εξαφάνισε εν μέρει την αναιρεσιβληθείσα απόφαση και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Εφετείου (απόφαση αριθ. 1449/2002). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε στις 18 Σεπτεμβρίου 2002, θεωρήθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου 2002 και αρχειοθετήθηκε την 1^η Οκτωβρίου 2002. Η προσφεύγουσα έλαβε αντίγραφο της στις 8 Οκτωβρίου 2002. Η προσφεύγουσα δεν επανεισήγαγε την δίκη ενώπιον του Εφετείου.

ΑΙΤΙΑΣΗ

Επικαλούμενη το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, η προσφεύγουσα παραπονείται για την διάρκεια της διαδικασίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Η προσφεύγουσα παραπονείται, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης, ότι η υπόθεσή της δεν εξετάστηκε μέσα σε «λογική προθεσμία» με την έννοια του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης. Οι εφαρμοστέες περικοπές της διάταξης αυτής έχουν ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δίκαιως (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...) το οποίο θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη λόγω μη τήρησης της εξάμηνης προθεσμίας. Σημειώνει ότι από την δημοσίευση της απόφασης αριθ. 1449/2002, ήτοι την 17 Σεπτεμβρίου 2002, οι ενδιαφερόμενοι μπορούσαν να ενημερωθούν τηλεφωνικά ή να διαβάσουν το σχέδιο της απόφασης. Συνεπώς, η προσφυγή, η οποία κατατέθηκε στις 26 Μαρτίου 2003, είναι εκπρόθεσμη.

Εναλλακτικά, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας δεν υπερέβη την λογική προθεσμία που προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης. Υπογραμμίζει ότι η υπόθεση είχε πέντε βαθμούς δικαιοδοσίας, ότι η προσφεύγουσα δεν επέδειξε ιδιαίτερη επιμέλεια στην διεξαγωγή της διαδικασίας και ότι τα επιληφθέντα δικαστήρια αποφάνθηκαν μέσα σε λογικές προθεσμίες. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει τέλος ότι από την συνολική διάρκεια της διαδικασίας θα έπρεπε επίσης να αφαιρεθούν οι περίοδοι των δικαστικών διακοπών (από την 1^η Ιουλίου μέχρι τις 15 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους).

Η προσφεύγουσα αποκρούει τις θέσεις της Κυβέρνησης. Ισχυρίζεται ότι η προθεσμία των έξι μηνών άρχισε να τρέχει από τις 8 Οκτωβρίου 2002, ημερομηνία κατά την οποία έλαβε αντίγραφο της τελεσίδικης εθνικής απόφασης. Υποστηρίζει εξάλλου ότι η υπερβολική

διάρκεια που είχε η απόφασή της είναι εξ ολοκλήρου καταλογιστέα στην συμπεριφορά των επιληφθέντων δικαστηρίων.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 35 § 1 της Σύμβασης, μπορεί να επιληφθεί μόνον μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από την ημερομηνία της τελεσίδικης εθνικής απόφασης. Επί του ζητήματος αυτού, έχει ήδη κρίνει ότι, όταν ο προσφεύγων έχει δικαίωμα στο να του επιδοθεί αυτεπαγγέλτως αντίγραφο της τελεσίδικης εθνικής απόφασης, συνάδει περισσότερο με το αντικείμενο της διάταξης αυτής να θεωρηθεί ότι η εξάμηνη προθεσμία αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία επίδοσης του αντιγράφου της απόφασης (βλέπε, ειδικότερα, *Worm κατά Αυστρίας*, απόφαση της 29 Αυγούστου 1997, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-V, σελ. 1547, § 33) και, όταν δεν προβλέπεται η επίδοση από το εθνικό δίκαιο, όπως εν προκειμένω, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία καθαρογραφής της απόφασης, ημερομηνία από την οποία οι διάδικοι μπορούν πράγματι να λάβουν γνώση του περιεχομένου της (*Παπαχελάς κατά Ελλάδας* [GC], αριθ. 31423/96, § 30, CEDH 1999-II). Υπό το φως της νομολογίας αυτής, το Δικαστήριο δεν θα μπορούσε να δεχθεί το επιχείρημα της Κυβέρνησης ότι η προθεσμία των έξι μηνών αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία κατά την οποία οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να λάβουν πληροφορίες από το τηλέφωνο ή να διαβάσουν το σχέδιο της απόφασης.

Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η απόφαση αριθ. 1449/2002, η οποία είναι τελεσίδικη εθνική απόφαση με την έννοια του άρθρου 35 § 1 της Σύμβασης, καθαρογράφηκε στις 18 Σεπτεμβρίου 2002 και θεωρήθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου 2002. Η προσφεύγουσα έλαβε αντίγραφο της στις 8 Οκτωβρίου 2002 και κατέθεσε την προσφυγή της λιγότερο από έξι μήνες αργότερα, στις 26 Μαρτίου 2003. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι το διάστημα μεταξύ της

ημερομηνίας κατά την οποία η προσφεύγουσα μπορούσε να λάβει αντίγραφο της εν λόγω απόφασης και της ημερομηνίας κατά την οποία έλαβε γνώση της δεν προσφέρεται για κριτική και δεν μπορεί να της καταλογιστεί ότι παρέμεινε αδρανής επί μία μακρά περίοδο ή ότι δεν έδειξε επιμέλεια. Τούτο, ακόμη περισσότερο αφού το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι δεν μπορεί απαιτηθεί από τον διοικούμενο να πηγαίνει καθημερινώς να πληροφορείται για την ύπαρξη μιας απόφασης που δεν του κοινοποιήθηκε ποτέ (*Παπαγεωργίου κατά Ελλάδας*, απόφαση της 22 Οκτωβρίου 1997, *Recueil des arrêts et decisions* 1997-VI, σελ. 2287, § 32). Συνεπώς, η ένσταση της Κυβέρνησης πρέπει να απορριφθεί.

Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 16 Νοεμβρίου 1993, με την κατάθεση της αγωγής ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών και περατώθηκε στις 17 Σεπτεμβρίου 2002, με την απόφαση αριθ. 1449/2002 του Αρείου Πάγου. Διήρκεσε επομένως οκτώ χρόνια, δέκα μήνες και μία ημέρα για πέντε βαθμούς δικαιοδοσίας.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών, καθώς και της σημασίας της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει στη συνέχεια ότι μόνον οι καθυστερήσεις που είναι καταλογιστέες στο Δημόσιο μπορούν να οδηγήσουν στην διαπίστωση μιας υπέρβασης της «λογικής προθεσμίας» (βλέπε, ειδικότερα, *Παπαχελάς κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

Εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η υπόθεση δεν παρουσίαζε καμία ιδιαίτερη δυσκολία και ότι η προσφεύγουσα δεν επέδειξε γενικά αμέλεια κατά την διεξαγωγή της διαδικασίας. Σε ό,τι αφορά την συμπεριφορά των δικαστικών αρχών, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν θα μπορούσε να τις κατηγορήσει κανείς για διαστήματα αδικαιολόγητης αδράνειας ή καθυστέρησης. Το Δικαστήριο εκτιμά πράγματι ότι η διάρκεια της διαδικασίας εξηγείται εν προκειμένω από την μεσολάβηση πολλών βαθμών δικαιοδοσίας.

Ενόψει όσων προηγήθηκαν, το Δικαστήριο εκτιμά, σε ό,τι αφορά την παρούσα υπόθεση, ότι η δικαιοσύνη δεν «απονεμήθηκε με καθυστερήσεις ικανές να θέσουν εν αμφιβόλω την αποτελεσματικότητα και την αξιοπιστία της» (*Katte Klitsche de la Grange κατά Ιταλίας*, απόφαση της 27 Οκτωβρίου 1994, série A no. 293-B, σελ. 39, § 61).

Έπεται ότι το υπόλοιπο της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

Κατά συνέπεια, πρέπει να δοθεί τέλος στην εφαρμογή του άρθρου 29 § 3 της Σύμβασης και να κηρυχθεί το υπόλοιπο της προσφυγής απαράδεκτο.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, κατά πλειοψηφία,

Κηρύσσει το υπόλοιπο της προσφυγής απαράδεκτο.

(υπογραφή)

Søren NIELSEN

Γραμματέας

(υπογραφή)

Françoise TULKENS

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 10 Ιουνίου 2005

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετροτσόπουλος